

Sigorta şirketinin acentesi konumundaki Bankanın şube personeline ödüllü satış kampanyası çerçevesinde verilen teşvik ve ciro primin vergi kanunları karşısındaki durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-917
Tarih	08.03.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-917

08/03/2012

Konu : Sigorta şirketinin acentesi konumundaki Bankanın şube personeline ödüllü satış kampanyası çerçevesinde verilen teşvik ve ciro pirimi.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, poliçe satışlarının arttırılması amacıyla Kurumunuzun acentesi konumundaki A.Ş.nin şube personeline hediye çeki, çeyrek veya belli gramajda altın, personelin kredi kartına puan veya şahsi kullanımına mal sunulması suretiyle ödüllü satış kampanyası düzenleyeceğiniz belirtilerek, A.Ş. personeline verilecek ödüllerin gelir vergisine tabi olup olmadığı, kampanya kapsamında şirketinizce katlanılan giderlerin yasal defterlerinize kaydedilmesinin mümkün olup olmadığı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinin 2'nci bendinde kurum kazancının, gelir vergisinin konusuna giren gelir unsurlarından oluştuğu belirtilerek Kanun'un 6'ncı maddesinde kurumlar

vergisinin mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmış olup, Gelir Vergisi Kanunu'nun 40'inci maddesinde safi kazancın tespit edilmesinde indirilecek giderler sayılarak 1'inci bendinde "Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin" safi kazancın tespitinde indirilebileceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanunu'nun 37'nci maddesinde; "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır" hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un 38'inci maddesinde ise; "Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsdeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanunu'nun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanun'un 40 ve 41'inci maddeleri hükümlerine uyulur." hükmü yer almıştır.

Ticari kazancın tespitinde iki temel ilke geçerlidir. Bunlar "dönemsellik" ve "tahakkuk esası" ilkeleridir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması, yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra, miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Bu esas dikkate alındığında bir gelir unsurunun, özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında sayılan kanunen kabul edilmeyen giderler dışında kalan ticari organizasyona bağlı olarak yapılan giderler olup, bu giderlere işletme gideri de denilebilir.

Anılan Kanun'un 61'inci maddesinde de, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin, ödenek, tazminat, kasa tazminatı, (mali sorumluluk tazminatı) tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez" hükmü bulunmaktadır.

Mezkur Kanun'un 94'üncü maddesinde de, hizmet erbabına nakden veya hesaben ödenen ücretler üzerinden 103 ve 104'üncü maddelere göre gelir vergisi tevkifatı yapılması gerektiği hükme bağlanmış, 96'ncı maddesinin birinci fıkrasında da hesaben ödeme deyiminin vergi tevkifatına tabi

kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumunda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade ettiği belirtilmiştir.

Öte yandan, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 19'uncu maddesinde; "Vergi alacağı vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar..." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un 227'nci maddesinde bu Kanun'da aksine hüküm olmadıkça bu Kanun'a göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsikinin mecburi olduğu, 229'uncu maddesinde ise faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu hüküm altına alınmıştır.

Tacirler arasındaki faaliyetlerin belgelendirilmesi amacıyla Vergi Usul Kanunu'nda yer alan fatura da tahakkuk esasına bağlı kalınarak düzenlenmektedir.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutulan veya düzenlenen defter ve belgelere ilaveten, muhtelif sektörlerde faaliyet gösteren mükelleflerle ilgili diğer mevzuatta da bu mükelleflerce tutulması veya düzenlenmesi gereken defter veya belgelere ilişkin düzenlemeler ve bu konuda muhtelif kamu idarelerine düzenleme yapma yetkisi tanıyan hükümler yer almaktadır.

Bunun sonucunda mükellefler bazı durumlarda aynı amaca hizmet eden birden fazla belge düzenlemek zorunda kalmaktadır.

Konuya ilişkin olarak yayımlanan 243 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile anılan Kanun'un mükerrer 257'nci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanarak mükerrer belge düzenleme mecburiyetinin yarattığı külfetleri azaltmak amacıyla bankalara, yaptıkları hizmet ve satış işlemlerine ilişkin kayıtlarının dayanağı olan fatura yerine, döviz alım satım işlemleri ile menkul kıymetler borsasında aracı kurum sıfatıyla müşterileri adına yaptıkları menkul kıymet alım satımları hariç olmak üzere, yaptıkları bütün hizmetler veya satışlar dolayısıyla lehlerine tahakkuk edecek tutarlar için dekont düzenleme zorunluluğu getirilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, Kurumunuzun poliçe satışlarının artırılması amacıyla acenteniz konumundaki A.Ş.'nin şubelerinin personeline yapacağı teşvik primi ödemeleri sigorta şirketiniz tarafından acenteye (bankaya) verilen ciro primi niteliğindedir. Dolayısıyla geçici vergi dönemleri itibarıyla söz konusu ciro primlerinin tahakkuk ettirilmesi ve banka tarafından firmanız adına 243 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde açıklanan şartlara uygun olarak dekont düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, ödenen söz konusu ciro primlerinin şirketiniz tarafından pazarlama ve satış gideri olarak yasal defterlerinize kaydedilerek giderleştirilmesi mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, teşvik primleri acente konumundaki A.Ş. tarafından kurum kazancının tespitinde bir taraftan gelir unsuru olarak dikkate alınırken, diğer taraftan hediye çeki verilmesi, personelin şahsi kredi kartı hesabına puan verilmesi, çeyrek veya belli gramajda altın verilmesi veya şahsi kullanımına mal sunulması suretiyle personele verilen söz konusu teşvikler ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat olarak ücret kapsamında değerlendirilecek ve A.Ş. tarafından kurum kazancının tespitinde ücret gideri olarak dikkate alınacaktır. Bahse konu teşviklerin personele nakden veya hesaben ödenmesi esnasında banka tarafından Gelir Vergisi Kanunu'nun 94, 103 ve 104'üncü maddelerine göre gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekeceği hususu ise tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026